

עין משפט
גר מצוה

קה:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

מסורת הש"ס

קלש א מ"י פ"ח מהל'
שטות הלכה ט'
קב ב ג מ"י טל הלכה
ט'
קמא ד ה ו ז ח ט י טו
הל"י והל"י י'
קבב ח מ"ח טס ט"י
הלכה ה'
קבג ט מ"י פ"ג מהל'
נילה הלכה י' סמג
שקל עג עש"ט ח"מ ט'
על עש"ט א ורב אלפס
כאן ובי"ט פ"א דף טג.
ופ"ג דף ע"ו.
קבד י מ"י פ"ג מהל'
טעון ועטק הלכה
כ סמג שו"ת ע"ש
ח"מ ט"ז עש"ט ג'
קבה כ ל מ עש"ט טס
עש"ט ד ע"ן כ"י.

ושמואל אמר ר' הווב. תימה היכי מ"ל לחיוב דאם כן הו"א כרייתא זו ואין ל"ל זו: **מאי** דאז עונש דמטון. תימה כמון מה שייך לומר לא ענש אלף א"כ הו"א כדשלתא כעונש שבעה דהיינו קרבן שייך דכפסח ומילה ליהא קרבן משום דלית בהו לאו אע"ג דליכא כרת: **כאן** שהורה כאן שבאו עדים. ואיטריך שמי אזהרות משום דעונש אין עזין דכהורה שייך חומש ואסם ובעדים לא שייך אלף חיוב עונשין ומיהו תימה אמאי קאמר כרישא מוכחש עונש שמענו ויכסיפא לומר מונשכע על שקר דכיון דלא מיירי אלף לאחר שבעה מרוביהו ה"ל למימר מונשכע על שקר: **אחד** שבועת אהרה ויבועת הפקרין. וז"ת אמאי לא חשיב שבעת מלוה וי"ל משום דשבעה כמלוה לא חשיב אלף מפקדון אמאי:

נשבע עליו מהו מי אמרין כיון דאי מייגב בעי שלומי ליה ממונא קא כפר ליה או דלמא השתא מיהת הא מנה ועפרא בעלמא הוא ולא כפר ליה ממונא מילתא דאיבעיא ליה לרבא פשיטא ליה לרבה דאמר רבה "שורי נגבת והוא אומר לא נגבתי מה טיבו אצלך שומר חנם אני עליו חייב שהרי פטר עצמו ממניבה ואבידה ישומר שכר אני עליו חייב שהרי פטר עצמו משבורה ומתה ישואל אני עליו חייב שהרי פטר עצמו ממתה מחמת מלאכה אלמא אע"ג דהא קאים כיון דאי מייגבי ממונא קא כפר השתא נמי ממונא קא כפר הכא נמי

(6) שבעות ג' (5) (למל' פל': לח' פסחי: ו' ושי"ג.)
(3) שבעות מד' (7) שבעות מ' (2) ד' (ה' ע"ש.)
(8) פ"א חרזה משועמט (וכן פ"א רש"י בב"מ כ' ו' ע"ה)
(9) פ"א חרזה משועמט (וכן פ"א רש"י בב"מ כ' ו' ע"ה)
(10) פ"א חרזה משועמט (וכן פ"א רש"י בב"מ כ' ו' ע"ה)
(11) פ"א חרזה משועמט (וכן פ"א רש"י בב"מ כ' ו' ע"ה)
(12) פ"א חרזה משועמט (וכן פ"א רש"י בב"מ כ' ו' ע"ה)
(13) פ"א חרזה משועמט (וכן פ"א רש"י בב"מ כ' ו' ע"ה)
(14) פ"א חרזה משועמט (וכן פ"א רש"י בב"מ כ' ו' ע"ה)
(15) פ"א חרזה משועמט (וכן פ"א רש"י בב"מ כ' ו' ע"ה)

תורה אור השלם
1. אי קוצא אברה ובחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה דאדם לקחא בהנהגה ויקרא ה כב
2. לא נגבתי ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו: ויקרא יט יא

הגהות הב"ח
(6) נ"ב י"ב רבא וקאמר וי' רב עמרם לרבה:
(3) שם מקתני סיפא דאישתבע:

מוסף רש"י

תדרא. משועמט ובי"ט
ב. דנירשח תרואה שבעה
הכל (ובח"מ כ"ה) לטון
למר על (ברכות י"ח).
המשביע עד אחר.
וכפר. פטור. העד מקתני
שבעת העדות (שבעות
ל' ושבכ"ג ח"ד ח"ד
ע"ה).
שהשבע שבעה חזר על
השבעה ונתחייב העניש
שבעה מן הורה ע"י
ההלכה נקמת שבעה
ההורה וטעל (שבעות
ח"ד).
אחד שבועת
העדות כ"י. בין שחשד
על שבעת העדות. בין
שחשד על שבעת הפקדון
שכפר ושבע על שקר.
ואפילו נשבע על שבעת
שוא. שחשד רע לשמים
עליה ולא לרבותי. אפ"כ
הוא נפטר על ידי
לשבעה (שם ח"ד). הכופר
במלוה. בין על טוה
בין על מקתני. ונ"ל
עדים והשבעה עד אלף
נשבע כשור לעדות. ולא
למקדן גזלן הוא והטורה
למרה אל תחש רעע ער.
דכין נמלה להולא נמנה
דלמא נזק להולא וסבר
עד דהו"ל ז' ז' ויפסע
ליה ואי מתיבא ליה השבוע
תקעתי מיד (ב"ד ט') ולא
למון השור לחמתה הוא
אלף משמתי קאשמיט
ליה משום דמלה להולא
ימנה ואין עכשו צדו
כמה למיטע (שבעות ח"ד).

אף על גב דעפרא בעלמא הוא כיון דאי מייגב בעי שלומי ליה ממונא מעליא השתא נמי ממונא קא כפר ליה יתיב (6) רבא וקאמר להא שמעתא איתיביה רב עמרם לרבה יוכחש בה פרט למודה בעיקר כיצד שורי נגבת והוא אומר לא נגבתי מה טיבו אצלך אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה אביך מכרו לי אביך נתנו לי במתנה אחר פרתו רין מאליו בא אצלי תועה בדרך מצאתיו שומר חנם אני עליו שומר שכר אני עליו שואל אני עליו ונשבע והודה יכול יהא חייב תלמוד לומר וכחש בה פרט למודה בעיקר אל תדורא כי תניא ההיא דקאמר ליה הילך כי קאמינא דקיימא באגם אתה מכרתו לי מאי מודה בעיקר איכא לא צריכא דא"ל ילא נתתי לך דמי שקיל תורך וויל אתה נתתו לי אביך נתנו לי מאי מודה בעיקר איכא דאמר ליה על מנת דעבידנא לך נייח דנפשא ולא עבדי לך שקיל תורך וויל תועה בדרך מצאתיו לימא איבעי לך לאהרוריה לי אמר אבוה דשמואל באומר שבועה אבידה מצאתי ולא הייתי יודע שהיא שלך שאחזירנה לך תניא אמר בן עזאי ג' שבועות הן הכיר בה ולא במוצאה במוצאה ולא בה ולא במוצאה לא בה ולא במוצאה קושטא אישתבע אימא בה ובמוצאה למאי הלכתא רב אמר רבי חנינא לפטור ושמואל אמר לחיוב ובפלוגתא דהני תנאי דתנאי (6) המשביע עד אחד פטור ורבי אלעזר בר' שמעון מחייב במאי קא מיפלגי מר סבר (6) דבר הגורם לממון כממון דמי ומר סבר לאו כממון דמי ואמר רב ששת (6) הכופר בפקדון עונש עליו גזלן חייב באונסין ואחר תונא וכחש בה למדנו עונש אזהרה מנין תלמוד לומר (2) לא תכחשו מאי לאו לעונש ממון לא לעונש שבועה הא מדקתני סיפא (3) ואישתבע מכלל דרישא דלא אישתבע דקתני סיפא ונשבע על שקר למדנו עונש אזהרה מנין ת"ל לא תשקרו ומדסיפא דאישתבע רישא דלא אישתבע אמרי אידי ואידי דאישתבע כאן שהורה כאן שבאו עדים אתו עדים חייב באונסין אודיי אודיי חייב בקרן וחומש ואשם: מתיב רמי בר חמא (6) ושכנגדו חשוד על השבועה כיצד אחד שבועת העדות ואחד שבועת הפקרין ואפילו שבועת שוא ואם איתא בכפירה הוא דאיפסיל ליה אמרי להכא כמאי עסקינן דקאי באגם דלאו כפירה הוא דסבר אשתמיטנא ליה אראולנא ומייתניא ליה תדע (7) דאמר רב אידי בר אבין (6) הכופר במלוה כשור לעדות בפקדון

נשבע ומכאן ואילך אין לו דין דשומר חנם אלף חייב באונסין אם יאנס: וכחש כה למדנו לעונש. דכתיב בתריה והשיב את הגזילה אלמלא קמה ליה כרתותיה משעת וכחש עד דעביד השבוע חזו עונשה: ה"ג מאי לאו עונש כפירה. כלומר עונש דמלאי לאו דאיעניש אכפירה אף על גב דלא אשתבע: לא עונש שבעה. האי עונש דענשיה קרא להחמי"ב כחונסין משום שבעת שקר היא אבל אי לא אשתבע לא: ונשבע על שקר למדנו לעונש. דכתיב בתריה חומש ואשם: ת"ל לא תשקרו. דהיינו אזהרת שבעת שקר דמתיב ליה לא תשבעו בשמי לשקר ומלא תשקרו נפקא לן דשבעות כפירת ממון משמע דכתיב איש בעמיתו כמו וכחש בעמיתו שבעת: כאן שבורה כפיפא כשהודה ע"ש חומש ואשם: ושכנגדו חשוד. כמסכת שבעות (דף ט' מ): גבי ואלו נשבעין ונטולין דזה אחד מהן מי שהיה לו חבירו חייב שבעה והוא חשוד על השבעה שנמלא שקרן כשבעתו שכנגדו נשבע ונטול: אחד. שנחשד על שבעת העדות: ואחד. (6) שנשבע על שבעת הפקרין שראויהו שנשבע לשקר ואפילו לא נחשד אלף לשבעת שוא שאין בה כפירה ממון ורע לשמים הוא ולא רע לביתו נפסל לשבעת ממון: ואם איפסא. לרדע ששם דמשתע כפירתו נעשה גזלן למא לי למתנייה גבי הך דמשמע דלא אפסיל עד שעת שבעה לי הך הא משעת כפירה אפסיל ליה משום דהו גזלן: דקאי בעונש. וכי אמר רב ששם כגון דלמתי סכדי דמי כפר ליה צדיק נקט ליה (6) (תדע) דהיכא דליכא למימר לאשתמטי אכיון עד דמייתי ליה לא מפסיל כלל שבעה: דאמר רב אידי הכופר במלוה. ולא נשבע ונאלו עדים כשר לעדות דמלה להולא נמנה ואינה עכשו צדו ורואה לדמותו עד שתשיג ידו: בפקדון